

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

**ЗВІТ
про результати відвідування
відділення поліції № 9 (сmt. Солоне)
Дніпровського районного управління поліції
Головного управління Національної поліції
в Дніпропетровській області
14.08.2024**

м. Дніпро, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 14.08.2024 групою НПМ здійснено відвідування відділення поліції № 9 (сmt. Солоне) Дніпровського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області (далі – ВП, відділення поліції).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Бібля Вікторія Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації.

Керівництво відділення поліції:

Стрига Олександр Миколайович, - т.в.о. начальника відділення поліції № 9 Дніпровського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області.

Відділення поліції знаходиться у триповерховій будівлі за адресою: 52400, Дніпропетровська область, сmt. Солоне, вул. Строменко, 1

Вхідна група будівлі оснащена вивіскою із зазначенням повної назви установи. Поруч облаштована стоянка для автотранспорту (фото 1)

На першому поверсі приміщення облаштований фронт-офіс, кімната прийому громадян та чергова частина (фото 2)

У вестибюлі будівлі відділення поліції розміщені інформаційні стенди для відвідувачів, зокрема, щодо графіку особистого прийому громадян начальником та заступниками відділу поліції, керівниками обласного управління поліції (фото 3).

В підвальному приміщенні відділення поліції частково облаштовано укриття, в якому є запас питної води, продуктів харчування та медикаментів (фото 4).

Штатна чисельність ВП 96 штатних одиниць. Неукомплектованість штату станом на 14.07.2024 становить – 12 посад, що складає 12,5 % від загальної кількості.

Відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, в

посадових інструкціях службових осіб управління поліції інформація про заборону катувань зазначена.

Протягом 2023 року співробітниками відділення поліції затримано 101 особу, з яких: за вчинення адміністративних правопорушень – 11 осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину (ст. 208 КПК) - 8 осіб, затриманих на підставі ухвали слідчого судді, суду – 82 особи.

З початку 2024 року по 14. 08.2024 рік співробітниками відділення поліції затримано 40 осіб, з яких: за вчинення адміністративних правопорушень – 5 осіб, затриманих за підозрою у вчиненні злочину (ст. 208 КПК) - 5 осіб, затриманих на підставі ухвали слідчого судді, суду – 30 осіб.

Скарги від затриманих осіб на умови тримання чи неналежне поводження на адресу ВП протягом 2023-2024 років не надходило.

Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті затриманим, відсутня.

У день відвідування у відділенні поліції затримані особи не перебували.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. У порушення підпункту 1 пункту 1 розділу VII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція), у відділенні поліції кімната для затриманих не використовується. Кімната не функціонує у зв'язку із невідповідністю національним та міжнародним стандартам (фото 5).

2. У порушення вимог пункту 3 Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561 (далі – Положення), підпунктів 9, 10 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських» встановлено, що процесуальні дії із запрошеними, доставленими та затриманими особами проводяться в службових кабінетах відділення поліції та в кімнаті прийому громадян без належної відеофіксації таких дій (фото 6).

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський

комітет) у Другій Загальній доповіді [CPT/Inf (92) 3)] наголошував, що електронні записи поліцейських допитів є додатковою гарантією недопущення жорстокого поводження із затриманими особами та надають також значні переваги самій поліції, оскільки виключають безпідставні звинувачення у фізичних чи психологічних знущаннях. Наявність записів здійснених поліцією допитів також зменшить вірогідність навмисної відмови затриманих осіб від попередньо наданих свідчень.

3. У порушення підпункту 11 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських» у відділенні поліції не здійснюється комісійне обстеження всіх службових приміщень та транспортних засобів з метою виявлення та вилучення сторонніх предметів, які можуть бути використані для заподіяння тілесних ушкоджень затриманим особам.

Так, під час відвідування відділення поліції на третьому поверсі в кабінеті слідчої знаходився сторонній предмет, а саме електропила, яка може використовуватися для заподіяння тілесних ушкоджень затриманим особам. Слідча не змогла пояснити перебування забороненого предмету в її кабінеті, де вона також проводить слідчі дії з затриманими. (фото 7).

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

4. Відповідно до пункту 7 розділу VI Інструкції, з метою забезпечення прав затриманих осіб, розгляд обставин їх затримання або доставлення до територіального підрозділу поліції, опитування й інші процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до територіального підрозділу поліції особами проводиться в спеціально облаштованих службових приміщеннях територіального підрозділу поліції, які охоплюються системою цілодобового відеоспостереження, із забезпеченням можливості зберігання записів не менше 30 діб, з обов'язковим виведенням відеозображення в режимі онлайн на монітор чергового чергової частини.

На момент відвідування на моніторі чергової частини в режимі онлайн працювала лише 1 камера відеоспостереження з вестибюлю ВП та 6 камер зовнішнього відеоспостереження. Це свідчить про не дотримання вище зазначених вимог (навіть камера відеоспостереження в кімнаті прийому громадян тривалий час не працює) (фото 8).

Вищезазначені порушення щодо відсутності відеофіксації всіх процесуальних дій Європейський комітет у своїй доповіді за результатами проведеного візиту в

Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року [СРТ/Inf (2024) 20] підкреслив, що електронний запис (аудіо та відеофіксації) поліцейських допитів є важливим додатковим засобом захисту від неналежного поводження з особами, які перебувають під вартою в поліції. Такий засіб може забезпечити повний і достовірний запис процесу допиту, тим самим значно полегшуючи розслідування будь-яких звинувачень у неналежному поводженні. Це в інтересах як осіб, які зазнали жорстокого поводження з боку поліції, так і поліцейських, які стикаються з необґрунтованими звинуваченнями в застосуванні фізичного або психологічного насильства

5. Незважаючи на прийнятий 21.03.2024 Верховною Радою України Закон України № 3623-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення ефективності функціонування інституту службових осіб, відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих», яким внесенні зміни до статті 212 Кримінального процесуального кодексу України та передбачено, що відповідальними за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих не можуть бути слідчі, дізнавачі, керівники органів досудового розслідування, керівники органів дізнання, інші співробітники підрозділу органу досудового розслідування та оперативних підрозділів, у відділенні поліції, на момент відвідування, відсутня особа відповідальна за перебування затриманих.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про Національну поліцію», Порядок підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115).

6. Пунктом 14 частини першої статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я.

У порушення вимог частини першої статті 12 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» та Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати медичну допомогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115, у відділенні поліції тільки 2 працівників зі всього складу (за штатом 96) отримали відповідні посвідчення.

7. Групою НППМ встановлено, що працівники відділення поліції не ознайомлені із Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних

органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 05.09.2012 № 692/775/1311/5, яким визначено алгоритм дій працівників поліції у разі затримання особи, яка потребує отримання препаратів антиретровірусної терапії.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

8. Попри вимоги пункту 12 Додатку 2 (Перелік приміщень і устаткування чергової служби органу (підрозділу) поліції, закладу освіти та поліцейських первинної комунікації фронт-офісів) до Інструкції, у відділенні поліції відсутня кімната для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками. Її відсутність унеможливорює проведення конфіденційних побачень та позбавляє затриману особу права на конфіденційне спілкування із захисником. а також після першого допиту мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості.

9. Всупереч вимогам пункту 20 розділу VII Інструкції в журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим (далі- журнал), не завжди зазначено час та дату повідомлення Центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги та прибуття адвоката (записи в журналі за №№ 45, 58, 64, 89, 140, 143).

Порушення прав осіб з інвалідністю (Конвенція про права осіб з інвалідністю).

10. Внутрішні сходи ВП не оснащені попереджувальними контрастними смугами відповідно до пункту 8.2 ДБН.

11. Санітарно-гігієнічні кімнати обладнані із порушенням пункту 11 ДБН. Зокрема, в порушення пункту 11.5 ДБН у санітарно-гігієнічних приміщеннях відсутні змішувачі зі шлангом. Всупереч п. 11.6. ДБН, відсутні штанги, поворотні або відкидні сидіння, гачки для одягу, милиць та іншого приладдя у кабінах поруч унітазом.

12. В порушення пункту 11.9 ДБН у санітарно-гігієнічних приміщеннях ВП відсутня тривожна сигналізація. Площа приміщень вбиральні не розрахована для користування ними особами, які пересуваються за допомогою крісел колісних (фото 9).

Інше:

13. Групою НПМ встановлено, що на дверях службових кабінетів відсутні таблички із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють (фото 10). Через це у разі потреби можуть виникнути складності із встановленням, у яких саме службових приміщеннях перебували затримані чи доставлені особи, в разі надходження скарг на неналежне з ними поводження з боку працівників поліції.

14. В порушення вимог п. 9¹ та п. 10 Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою затвердженого Постановою КМУ від 28.12.2011 №1363 у ВП відсутні матеріали щоквартальних звірок із центрів з надання безоплатної правової допомоги про кількість випадків затриманих осіб та кількість випадків неприбуття або несвоєчасного прибуття адвокатів.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Головному управлінню Національної поліції в Дніпропетровській області: забезпечити контроль за усуненням порушень, виявлених в ході відвідування відділення поліції.

2. Відділенню поліції № 9 Дніпровського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області :

- забезпечити відновлення функціонування кімнати для затриманих відділення поліції, умови утримання в яких відповідатимуть національним та міжнародним стандартам;

- вирішити питання щодо облаштування кімнат для проведення слідчих дій в відділенні поліції та зобов'язати працівників відділення поліції проводити процесуальні дії із затриманими особами у кімнатах для проведення слідчих дій;

- здійснювати комісійне обстеження всіх службових приміщень та транспортних засобів з метою виявлення та вилучення сторонніх предметів, які можуть бути використані для заподіяння тілесних ушкоджень затриманим особам;

- в приміщенні відділення поліції облаштувати внутрішні системи цілодобового відеоспостереження, із забезпеченням можливості зберігання записів не менше 30 діб;

- вирішити питання щодо призначення особи, відповідальної за перебування затриманих у відділенні поліції;

- здійснити підготовку службових осіб відділення поліції щодо володіння знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги з отриманням відповідного посвідчення;
- вжити заходів щодо підвищення рівня обізнаності поліцейських щодо положень Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 05.09.2012 № 692/775/1311/5;
- обладнати у відділенні поліції кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками;
- забезпечити належне ведення Журналу інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги;
- забезпечити доступність будівлі відділення поліції відповідно до Державних будівельних норм України ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;
- встановити на дверях службових приміщень відділу таблички із зазначенням посад та прізвищ працівників, які в них працюють;
- проводити щоквартальні звірки із Центрами з надання безоплатної правової допомоги про кількість випадків затриманих осіб та кількість випадків неприбуття або несвоєчасного прибуття адвокатів.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини

Вікторія БІБЛЯ

Фотознімки до звіту**фото 1****фото 2**

фото 3

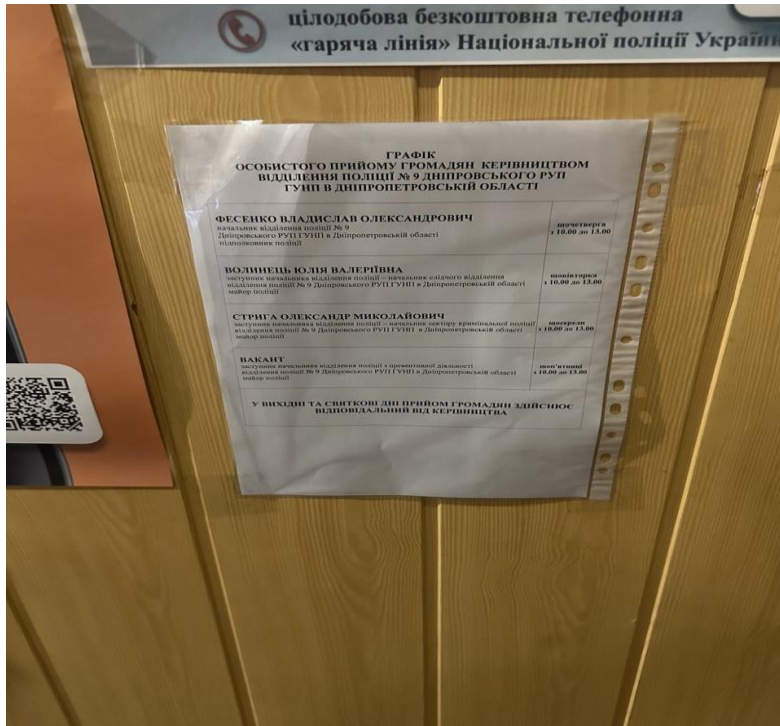

Фото 4

Фото 5**Фото 6**

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

